

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА КРИМІНАЛІСТИКИ, ДЕТЕКТИВНОЇ ТА ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ

КРИМІНАЛІСТИЧНА ТЕХНІКА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для підготовки до практичних занять здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра на факультеті прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) у Національному університеті «Одеська юридична академія» в галузі знань К «Безпека та оборона» за спеціальністю К9 «Правоохоронна діяльність»

УДК 343.982(073)

*Рекомендовано навчально-методичною радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол №8 від 29 серпня 2025 р.)*

Укладачі:

Аркуша Лариса Ігорівна (ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-0422-6416>) – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»;

Гресь Юлія Олегівна (ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-8670-9779>) – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»;

Колодіна Анна Сергіївна (ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-7097-0155>) – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»;

Паламарчук Олексій Олександрович (ORCID ID <https://orcid.org/0000-0003-3354-3215>) – аспірант кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія».

Рецензенти:

Торбас Олександр Олександрович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Подобний Олександр Олександрович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального права, процесу та криміналістики Міжнародного гуманітарного університету.

К823 Криміналістична техніка: метод. вказівки для підгот. до практ. занять здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра на ф-ті прокурат. та слідства (кримінальної юстиції) у Нац. ун-т «Одеська юрид. академія» в галузі знань К «Безпека та оборона» за спеціальністю К9 «Правоохоронна діяльність» [Електронне видання] / Л.І. Аркуша, Ю.О. Гресь, А.С. Колодіна, О.О. Паламарчук; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса, 2025. 48 с. URL:

Методичні вказівки призначені для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра в галузі знань К «Безпека та оборона» за спеціальністю К9 «Правоохоронна діяльність» з метою закріплення лекційного матеріалу та підготовки до практичних занять з дисципліни «Криміналістична техніка». Містять завдання до практичних занять.

УДК 343.982(073)

© Л. І. Аркуша, Ю. О. Гресь, А. С. Колодіна,
О.О. Паламарчук, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	7
Тема 1. Загальні положення криміналістичної техніки.	7
Тема 2. Криміналістична фотографія та відеозапис.	10
Додаток 1. ПРИКЛАДИ ВИКОНАННЯ ФОТОЗЙОМКИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ	14
Тема 3. Криміналістичне дослідження слідів (трасологія).	18
Додаток 2. ПРИКЛАД ФРАГМЕНТУ ПРОТОКОЛУ ОГЛЯДУ СЛІДІВ РУК (ВІДБИТКІВ ПАЛЬЦІВ).....	21
Тема 4. Криміналістичне дослідження зброї.....	24
Додаток 3. ПРИКЛАД ФРАГМЕНТУ ПРОТОКОЛУ ОГЛЯДУ СТРІЛЯНИХ КУЛЬ І ГІЛЬЗ	27
Тема 5. Габітологія (ідентифікація особи за ознаками зовнішності).....	30
Тема 6. Криміналістичне документознавство.....	32
Тема 7. Криміналістична реєстрація.....	34
Додаток 4. ДАКТИЛОСКОПІЧНА КАРТА.....	37
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	38
РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ	40

ВСТУП

Дисципліна «Криміналістична техніка» вивчається здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра на факультеті прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) у Національному університеті «Одеська юридична академія» в галузі знань К «Безпека та оборона» за спеціальністю К9 «Правоохоронна діяльність».

Метою викладання навчальної дисципліни «Криміналістична техніка» є надання здобувачам освіти системного розуміння сучасних можливостей виявлення, фіксації, вилучення, дослідження та збереження криміналістично значущої інформації з місця події, речових доказів, документів і матеріальних слідів із використанням спеціальних технічних засобів і наукових підходів. Особлива увага приділяється застосуванню криміналістичних прийомів, засобів і методів, які спрямовані на забезпечення ефективності досудового розслідування кримінальних правопорушень.

Основними завданнями вивчення дисципліни є формування комплексного уявлення знань про систему криміналістичної техніки та її місце у структурі криміналістики як науки, вивчення технічних засобів, які застосовуються в слідчій та експертній діяльності, засвоєння навичок роботи з криміналістично значущими об'єктами, включаючи сліди рук, ніг, знарядь злочину, документи, зброю, мікрооб'єкти тощо, навчання фіксації та документуванню результатів слідчих дій відповідно до процесуальних вимог, розвиток вмінь проводити первинний аналіз слідів, їх класифікацію та підготовку до подальшого експертного дослідження.

Оволодіння дисципліною «Криміналістичної техніки» передбачає читання лекцій, проведення практичних занять, самостійної роботи та заліку. Особлива увага приділяється питанням визначення сутності криміналістичних знань, їх структури та напрямів застосування у боротьбі зі злочинністю, закономірностям злочинної діяльності та механізму слідоутворення, закономірностям збирання доказової та орієнтуючої інформації, а також закономірностям організації та здійснення процесу розслідування різних видів кримінальних правопорушень.

Після вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- предмет, систему, методи та завдання криміналістичної техніки як складової частини науки криміналістики;
- класифікацію та криміналістичну характеристику слідів рук, ніг, зубів, транспортних засобів, знарядь злочину та інших об'єктів слідоутворення;
- основи криміналістичної фотографії, відеозапису, звукозапису та їх значення в документуванні процесуальних дій;
- методи виявлення, фіксації, вилучення та попереднього дослідження слідів

і речових доказів на місці події;

- основи трасології, дактилоскопії, габітоскопії, балістики, криміналістичного документознавства;
- особливості фіксації слідчих дій з використанням технічних засобів;
- правові вимоги до документування результатів застосування криміналістичних методів;
- правила поводження з об'єктами, що можуть містити сліди, придатні для експертного дослідження;
- нормативну базу, що регулює застосування криміналістичних засобів у досудовому розслідуванні.

вміти:

- виявляти, правильно фіксувати та вилучати сліди з місця події відповідно до процесуальних норм;
- використовувати технічні засоби криміналістики (лупи, фотоапарати, трасологічні набори, дактилоскопічні порошки тощо);
- застосовувати прийоми криміналістичної фотографії для документування обстановки та об'єктів;
- скласти основні процесуальні документи за результатами огляду місця події (протоколи, схеми, додатки з фотознімками);
- визначати видову належність слідів і орієнтовно встановлювати механізм їх утворення;
- оцінювати стан слідової інформації на предмет її збереження та подальшої придатності для експертизи;
- організовувати тимчасову консервацію слідів у польових умовах до прибуття експертної групи;
- дотримуватись правил поводження з речовими доказами відповідно до вимог процесуального законодавства;
- забезпечувати цілісність і доказову цінність об'єктів при передачі до експертної установи;
- застосовувати отримані знання при вирішенні практичних завдань у межах фахової юридичної діяльності.

У методичних вказівках подано матеріал з:

Криміналістика : навч.-метод. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр» на ф-ті прокурат. та слідства (кримінал. юстиції) НУ «Одес. юрид. академія», галузь знань 08 «Право», спец. 081 «Право» / Л. І. Аркуша, В. В. Тіщенко, Ю. О. Гресь [та ін.]; Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». 5-те вид., випр. і доп. Одеса : Фенікс, 2024. 286 с.

Перелік тем практичних занять

- Тема 1. Загальні положення криміналістичної техніки
- Тема 2. Криміналістична фотографія та відеозапис
- Тема 3. Криміналістичне дослідження слідів (трасологія)
- Тема 4. Криміналістичне дослідження зброї
- Тема 5. Габітологія (ідентифікація особи за ознаками зовнішності)
- Тема 6. Криміналістичне документознавство
- Тема 7. Криміналістична реєстрація

Кожна із запропонованих до виконання робіт має теоретичні відомості з докладним описом порядку виконання. Певні теми передбачають виконання конкретного практичного завдання. Проведення певних практичних занять передбачає застосування методів мозкового штурму задля вирішення конкретних комплексних завдань, методу відпрацювання навичок пошуку, виявлення та фіксації слідів, моделювання професійної діяльності криміналіста та слідчого шляхом відпрацювання практичних навичок виконання слідчо-оперативної фотозйомки та процесуального оформлення її результатів у вигляді фототаблиці як додатку до протоколу огляду місця події; виявлення та фіксації слідів людини та їх процесуального оформлення у протоколі огляду місця події; огляду стріляних куль та гільз та виявлення слідів пострілу на них із подальшим процесуальним оформленням результатів огляду у протоколі огляду місця події; складання словесного портрету особи та її фоторобота за словесним описом зовнішності; розробки почерка з виділенням його загальних та окремих (індивідуальних) ознак; дактилоскопіювання живих осіб, заповнення дактилокарти та виведення основної частини дактилоскопічної формули.

Крім того, тематика навчальної дисципліни та матеріально-технічне забезпечення кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності передбачає можливість проведення заняття-екскурсія у музеї криміналістики (спеціалізована аудиторія 102, вул. Фонтанська дорога, 23).

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1.

Загальні положення криміналістичної техніки.

Перелік питань за темою:

1. Історія зародження техніко-криміналістичних знань.
2. Об'єкт, предмет та система криміналістики.
3. Поняття і система криміналістичної техніки.
4. Поняття та класифікація техніко-криміналістичних засобів.

Методичні рекомендації

Освоєння даної теми передбачає можливість проведення практичного заняття-екскурсія у музеї криміналістики (спеціалізована аудиторія 102, вул. Фонтанська дорога, 23).

При підготовці до практичних занять рекомендовано опиратися на криміналістичну наукову літературу. Слід звернути увагу на те, що традиційно виділяють сім основних напрямів техніко-криміналістичних знань, які виникли майже одночасно та розвивалися паралельно: 1. Залучення та застосування методів антропології для ідентифікації особи; 2. Використання особливостей папілярних ліній на руках людей з метою їхньої ідентифікації; 3. Вивчення особливостей почерку з метою встановлення характерологічних рис особи та її ідентифікації; 4. Використання особливостей фотографії для дослідження речових доказів; 5. Вивчення вогнепальної зброї та наслідків її застосування для вирішення діагностичних та ідентифікаційних завдань; 6. Вивчення різноманітних слідів взуття, транспортних засобів, знарядь та інструментів вчинення злочину та застосування отриманої інформації для розслідування та розкриття злочинів; 7. Пристосування досягнень медицини для встановлення деяких обставин події, що розслідується, та формування знань і рекомендацій судової медицини.

Особливу увагу необхідно звернути на положення що стосуються структури, об'єкту та предмету вивчення криміналістики враховуючи, що Криміналістика є юридичною наукою, яка розробляє раціональні методи, прийоми й засоби дослідження та розкриття кримінальних правопорушень у процесі їх розслідування й судового розгляду. Об'єктом криміналістики є злочинна діяльність та діяльність із розслідування кримінальних правопорушень. Предметом криміналістики є система закономірностей, що

характеризує механізм утворення слідів злочину, їх збереження, пошуку, виявлення, дослідження та використання у кримінальному провадженні. Дані знання є основою для освоєння наступних тем курсу.

Під час освоєння даної теми здобувачі освіти повинні звернути увагу на вживання поняття «криміналістична техніка» у вузькому та широкому розумінні. У широкому розумінні криміналістична техніка – це розділ криміналістики, що включає систему наукових положень і рекомендацій з розробки і застосування науково-технічних засобів і прийомів, призначених для збирання, дослідження та використання доказів для виявлення, розкриття, розслідування і попередження злочинів, у вузькому – це система технічних засобів, пристроїв, матеріалів, що використовуються для виявлення, фіксації, вилучення й дослідження джерел криміналістичної інформації.

Список рекомендованої літератури:

1. Арешонков В.В. Техніко-криміналістичні дослідження у розслідуванні злочинів: монографія. Київ: ФОП Маслаков, 2020. 468 с.
2. Ващук О. П. Процес ідентифікації особи у відеозаписі. Криміналістика і судова експертиза: міжвідом. наук.-метод. зб. / Київський НДІ судових експертиз; редкол.: Д. В. Журавльов (голов. ред.), О. Г. Рувін (заст. голов. ред.) та ін. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. Вип. 66. С. 507-514.
3. Копча В.В., Копча Н.В. Криміналістична техніка, тактика і методика : навчальний посібник. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 286 с.
4. Криміналістика : підручник : у 2 т. / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. Т. 1. 456 с.
5. Криміналістика : підручник / В. В. Пясковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Самодін та ін.; за заг. ред. В. В. Пясковського. 2 ге вид., перероб. і допов. Київ : Філія вид-ва «Право», 2020. 752 с.
6. Криміналістика / За ред. В.В. Тіщенко. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 596 с.
7. Криміналістика: навчальний підручник: /за ред. Маковецька Н.Є., Француз-Яковець Т.А., Колодіна А.С., Кіряков В.В., Баранник В.М. Київ: Університет «КРОК», 2021. 500 с.
8. Криміналістика. Академічний курс: підручник / Т.В. Варфоломєєва, В.Г. Гончаренко, В.І. Бояров. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 504 с.
9. Криміналістична техніка: навч. посібник / за ред. А.В. Кофанова. Київ: «КІЙ». 2006. 456 с.
10. Мирошниченко Ю.М. Криміналістичне забезпечення судового провадження: теоретичні основи та прикладні аспекти /за ред. проф. А.Ф. Волобуєва. Ужгород: РІК-У, 2023. 456 с.
11. Петков С. В., Журавльов Д. В., Дрозд Ю. Ю., Дрозд В. Г. Настільна книга слідчого/дізнавача. Процесуальні дії у досудовому розслідуванні. Основні процесуальні документи. Київ: Вид-во ЦУЛ, 2021. 432 с.

12. Судова експертологія: курс лекцій для підготовки здобувачів освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 081 «Право» та 292 «Правоохоронна діяльність» / Тertiшник В. М., Варава В. В., Сачко О. В. / За заг. ред. д.ю.н, професора В. М. Тertiшника. Дніпро: ЛІРА, 2021. 208 с. <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/5116/1/2%20.%20Тertiшник%20В.%20Судова%20%20Експертологія%20%20Курс%20лекцій.pdf>

13. Тiщенко В. В., Аркуша Л. І., Плахотiна В. М. Кримiналістика: Навч.-метод. посiб. 4-е вид., випр. Одеса: Фенікс, 2013. 338 с.

14. Тiщенко В.В., Загороднiй В.Є., Гресь Ю.О. Теоретичнi та методологiчнi основи кримiналістики: навч.-метод. посiбник. Одеса: Видавничий дiм «Гельветика», 2021. 148 с.

15. Тiщенко В.В., Подобний О.О. Кримiналістика: навч.-метод. посiб. Одеса: Юридика, 2022. 236 с.

16. Шевчук В.М. Кримiналістика: традицiї, новацiї, перспективи: добiрка наук. праць. Харкiв: Право, 2020. 1280 с.

17. Юсупов В.В. Кримiналістика в Українi у ХХ-ХХІ столiттях: монографiя. Киiв: ФОП Маслаков, 2019. 556 с.

Тема 2. Криміналістична фотографія та відеозапис.

Перелік питань за темою:

1. Поняття судової фотографії і відеозапису та їх застосування в розслідуванні.
2. Об'єкти, методи і прийоми фотографування при проведенні слідчих (розшукових) дій.
3. Фотозйомка місця події і трупа.
4. Фотографування слідів та окремих предметів.
5. Фотозйомка документів.
6. Пізнавальна (сигналітична) фотозйомка.
7. Судово-дослідницька фотографія.
8. Процесуальне оформлення застосування фотографії і відеозапису.
9. Криміналістична експертиза фотографій і відеоматеріалів.

Практичне завдання:

1. Виконати чотири види фотографічної зйомки на місці події: орієнтуючу, оглядову, вузлову та детальну, – та оформити фототаблицю, обравши та змодельовавши за власним бажанням обставини розслідуваної події. Приклад виконання чотирьох зазначених видів фотозйомки на місці події додається – Додаток 1.

Методичні рекомендації

Освоєння даної теми передбачає моделювання професійної діяльності криміналіста та слідчого, відпрацювання практичних навичок виконання слідчо-оперативної фотозйомки та процесуального оформлення її результатів у вигляді фототаблиці як додатку до протоколу огляду місця події.

При підготовці до практичних занять рекомендовано опиратися на криміналістичну наукову літературу, що у комплексі із лекційним заняттям за даною темою дозволить здобувачам освіти сформулювати комплексне уявлення про сучасний стан розвитку такої галузі криміналістичної техніки, як криміналістична фотографія та відеозапис.

З метою успішного виконання самостійного практичного завдання з підготовки та оформлення фототаблиці, яка у реальних кримінальних провадженнях виступає додатком до протоколу певної слідчої (розшукової) дії, здобувачі вищої освіти мають засвоїти основні вимоги до виконання конкретних видів фотозйомки і методів її здійснення, а також правил, яких необхідно дотримуватися задля досягнення цілей фотозйомки місця події.

Необхідно пам'ятати, що орієнтуюча зйомка своїм завданням має фіксацію певного об'єкта або місця події разом із оточуючими його предметами,

будівлями, місцевістю, тобто орієнтуючий знімок повинен містити зображення власне місця події на фоні оточуючих предметів чи місцевості.

Місце події слід фотографувати на фоні предметів, що можуть слугувати орієнтирами. Аби знімки були дійсно орієнтуючими, необхідно правильно вибрати напрямок і точку зйомки. Орієнтуюча зйомка провадиться звичайним або панорамним методом. Звичайна зйомка виконується ширококутовим або звичайним об'єктивом зі значної відстані.

У більшості випадків орієнтуючий знімок важко зробити на один кадр із невеличкої відстані. Для того щоб охопити місце події і прилеглу територію, використовують кругову або лінійну панораму.

Оглядова зйомка застосовується для фіксації загального вигляду місця події без оточуючих предметів. Аби зафіксувати взаємне розташування найважливіших об'єктів, відобразити їх специфіку, зйомку провадять із різних боків. Важливою вимогою щодо оглядових знімків є повнота зображення місця події.

Оглядовий знімок повинен бути зроблений із такої позиції, з якої можна було б із упевненістю розпізнати взаємне положення важливих об'єктів обстановки. Та частина простору, яка не може бути відтворена на зображенні з однієї позиції, є «сліпою зоною». Кожний поодинокий знімок має такі зони.

Особливістю оглядової зйомки є можливість фіксації тих самих предметів у кількох ракурсах. Якщо місце події має складну будову, вдаються до виготовлення кількох знімків, які доповнюють один одного, – оглядової серії. Така серія дає змогу скласти з отриманих знімків зображення деякого розгорнутого простору таким чином, що зображення на одному знімку є продовженням зображення на іншому. Оглядова серія може належати також до різних ізольованих один від одного об'єктів. У тісних приміщеннях зйомку провадять панорамним методом або з використанням ширококутних об'єктивів.

Вузлова зйомка – це зйомка частин (вузлів) об'єкта. Вузол – це частина місця події, де виявлені сліди злочину. При такій зйомці великим планом фотографуються певні ділянки місця події, що мають важливе значення, та об'єкти, з якими були пов'язані дії злочинця. Так, у приміщенні, де вчинена крадіжка, це можуть бути зламані двері, пошкоджене вікно, розкриті сховища та ін. На місці вбивства об'єктом вузлової зйомки може бути труп зі слідами ушкоджень.

Кількість вузлів на місці події визначається слідчим і залежить від особливостей злочину та специфіки об'єктів на місці події.

Детальна зйомка – це зйомка окремих слідів, предметів, деталей обстановки місця події. Її завжди провадять масштабним способом: великим планом із масштабною лінійкою. Детальній зйомці піддаються насамперед предмети і сліди, які не можуть бути вилучені з місця події, швидко змінюють свої властивості або мають небезпеку їх ушкодження. При виборі ракурсу зйомки виходять із завдань – виявлення найважливіших, типових особливостей,

що стосуються форми, розмірів, взаємного розташування частин, структури, а також розкриття криміналістичного значення предмета чи сліду.

Список рекомендованої літератури:

1. Арешонков В.В. Техніко-криміналістичні дослідження у розслідуванні злочинів: монографія. Київ: ФОП Маслаков, 2020. 468 с.
2. Аркуша Л.І., Чернов О.В., Паламарчук О.О. Інноваційні методи огляду місця події під час розслідування квартирних крадіжок. *Juris Europensis Scientia*. 2025. № 1. С. 107-112. URL: http://jes.nuoua.od.ua/archive/1_2025/22.pdf
3. Белік Л.С., Тіщенко В.В., Самойленко О.А., Тіщенко Ю.В. Щодо сутності правової природи судової експертизи у кримінальному провадженні. Криміналістика та судова експертиза: міжвідом. наук.-метод. зб. Київ: Видавництво Ліра-К. 2021. Випуск 66. С. 5-14.
4. Воробей О.В. Словник термінів техніко-криміналістичного дослідження документів Київ: Нац. акад. внутр. справ України, 2005. 40 с.
5. Інноваційні засади техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції : монографія / В. Ю. Шепітько та ін.; ред.: В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель. Харків, 2017. 260 с.
6. Кобилянський О.Л., Кофанов А.В. Фотографічна фіксація перебігу та результатів слідчих (розшукових) дій: методичні рекомендації. Київ : УкрДГРІ, 2012. 64 с.
7. Копча В.В., Копча Н.В. Криміналістична техніка, тактика і методика : навчальний посібник. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 286 с.
8. Криміналістика : підручник : у 2 т. / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. Т. 1. 456 с.
9. Криміналістика : підручник / В. В. Пясковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Самодін та ін.; за заг. ред. В. В. Пясковського. 2 ге вид., перероб. і допов. Київ : Філія вид-ва «Право», 2020. 752 с.
10. Криміналістика / За ред. В.В. Тіщенка. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 596 с.
11. Криміналістика: криміналістична техніка : навч. посіб. / Р. Л. Степанюк, В. О. Гусєва, В. В. Кікінчук та ін.; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2023. 388 с.
12. Криміналістика: навчальний підручник: /за ред. Маковецька Н.Є., Француз-Яковець Т.А., Колодіна А.С., Кіряков В.В., Баранник В.М. Київ: Університет «КРОК», 2021. 500 с.
13. Криміналістика. Академічний курс: підручник / Т.В. Варфоломєєва, В.Г. Гончаренко, В.І. Бояров та ін. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 504 с.
14. Криміналістична техніка: навч. посібник / За ред. А.В. Кофанова. Київ: «КІЙ», 2006. 456 с.
15. Криміналістична фотографія та відеозапис (основи методики викладання): навч.-метод. посібник / С. Л. Ларін та ін. ; Донецький юридичний

ін-т Луганського держ. ун-ту внутрішніх справ. Донецьк : ДЮІ ЛДУВС, 2007. 456 с.

16. Лозова С. М., Кокорін О. В., Лозовий А. О. Використання освітлювальних приладів під час огляду місця події в утруднених умовах. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2021. Вип. 3. С. 267-275. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2021_3_24

17. Патик Л.Л. Техніко-криміналістичне дослідження підробленого паспорта громадянина України: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 142 с.

18. Перлін С. І., Лозова С. М. Деякі напрями використання безпілотних літальних апаратів у слідчій та експертній практиці. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2020. Вип. 1. С. 269-279. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2020_1_27

19. Перлін С. І., Лозова С. М. Перспективи використання сучасних засобів фото- та відеозйомки під час розслідування злочинів. *Право і Безпека*. 2020. № 3. С. 103-108. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2020_3_15

20. Петков С. В., Журавльов Д. В., Дрозд Ю. Ю., Дрозд В. Г. Настільна книга слідчого/дізнавача. Процесуальні дії у досудовому розслідуванні. Основні процесуальні документи. Київ: Вид-во ЦУЛ, 2021. 432 с.

21. Про судову експертизу: закон України від 25 лютого 1994 року № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#top>

22. Ріпенко А.І., Тіщенко В.В., Самойленко О.А., Белік Л.С. Судові експертизи у кримінальному провадженні: посібник. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». 2021. 152 с.

23. Тіщенко В. В., Аркуша Л. І., Плахотіна В. М. Криміналістика: Навч.-метод. посіб. 4-е вид., випр. Одеса: Фенікс, 2013. 338 с.

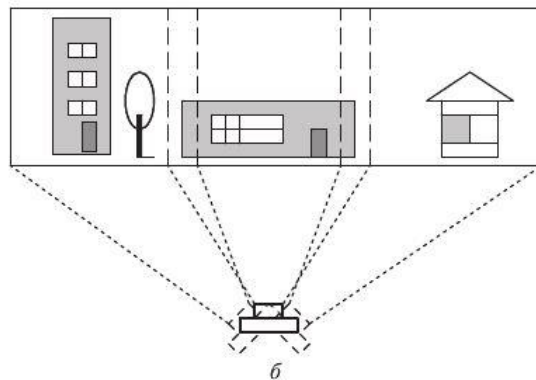
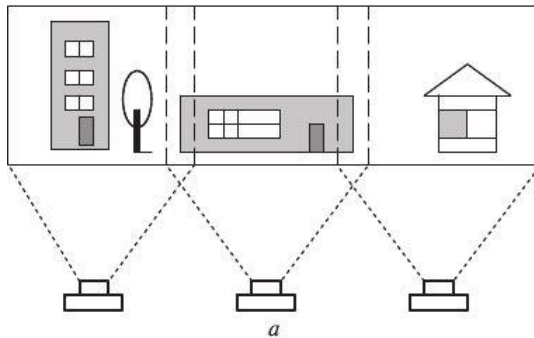
Додаток 1. ПРИКЛАДИ ВИКОНАННЯ ФОТОЗЙОМКИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ

1. Орієнтуюча фотозйомка:

А) виконана методом лінійної панорами (фото взяте з мережі Інтернет)

Б) виконана методом кругової панорами (фото взяте з мережі Інтернет)

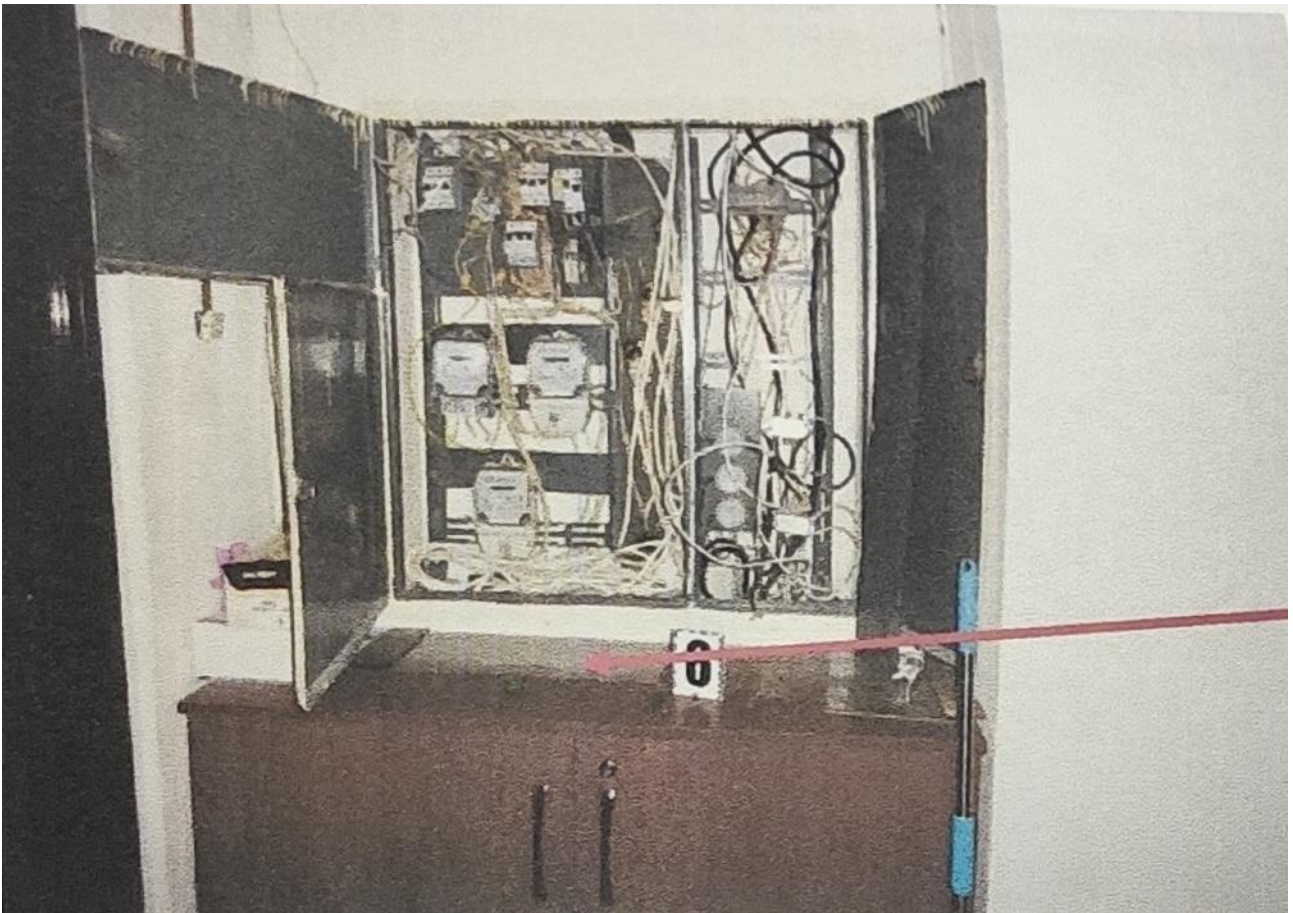

(фото взяте з мережі Інтернет)

2. Оглядова фотозйомка (фото взяті з мережі Інтернет):

3. Вузлова фотозйомка (фото взятє з мережі Інтернет):

4. Детальна фотозйомка:

А) виконана масштабним методом (фото взяті з мережі Інтернет):

(детальна фотозйомка холодної зброї та слідів пострілу виконана лаборантом Криміналістичної лабораторії Кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія» О.П. Котенжи)

Б) виконана методом лінійної панорами (фото взяте з мережі Інтернет):

Тема 3. Криміналістичне дослідження слідів (трасологія).

Перелік питань за темою:

1. Поняття трасології та її значення у розслідуванні.
2. Поняття сліду, механізм слідоутворення і класифікація слідів.
3. Загальні правила виявлення, огляду, фіксації, вилучення та оцінки слідів.
4. Сліди людини, знарядь злочину та інструментів, транспортних засобів.
5. Трасологічні експертизи.

Практичне завдання:

1. Скласти фрагмент протоколу огляду слідів рук (відбитків пальців).
Приклад фрагменту протоколу огляду місця події додається – Додаток 2.

Методичні рекомендації

Освоєння даної теми передбачає моделювання професійної діяльності криміналіста та слідчого шляхом виявлення та фіксації слідів та їх процесуального оформлення у протоколі огляду місця події.

При підготовці до практичних занять рекомендовано опиратися на криміналістичну наукову літературу. Особливу увагу необхідно звернути на положення, що стосуються видів папілярних візерунків та особливостей визначення їх типів.

Виконання індивідуального практичного завдання, пов'язаного із виявленням, оглядом та описом у протоколі відбитку пальця, вимагає від студентів засвоєння знань щодо закономірностей процесу утворення слідів рук за різних умов та на різних поверхнях, техніко-криміналістичних засобів, що застосовуються для пошуку, виявлення, фіксації та вилучення слідів рук. Також, успішне виконання даного практичного завдання передбачає необхідність чіткого розуміння видів папілярних візерунків та спрямоване на відпрацювання практичних навичок їх пошуку, оцінки та фіксації у протоколі огляду. Здобувачі освіти повинні пам'ятати, що шкіра людини складається із двох шарів. Зовнішній шар називається епідермісом, а інший, більше глибокий, – дермою. Поверхня дерми, що прилягає до епідермісу, утворює численні виступи – так звані дермальні сосочки. На великій частині тіла сосочки розташовуються безладно, а на долонних поверхнях кистей рук і на підошовних поверхнях ступень ніг дермальні сосочки складаються в ряди. Складки, видимі на поверхні шкіри неозброєним оком, називають папілярними лініями (від лат. – сосочки), вони відокремлюються одна від однієї неглибокими борозенками. Папілярні лінії, особливо на долонних поверхнях ногтевих (кінцевих) фаланг пальців кисті, утворюють різні візерунки, названі папілярними.

На різних ділянках долонної поверхні папілярні лінії утворюють різні за складністю візерунки. Більшість узорів на нігтьових фалангах пальців

складається з трьох потоків папілярних ліній: а) внутрішній малюнок у вигляді петель, кругів, завитків чи інших фігур; б) верхній потік зовнішнього малюнку; в) нижній потік зовнішнього малюнку; г) дельта — місце зближення чи з'єднання всіх трьох груп папілярних ліній.

Папілярні візерунки на нігтьових фалангах пальців рук поділяються на три основних типи: **дугові, петльові та завиткові** (мал. 3). Якщо візерунки за своєю будовою не належать до жодного з основних типів, то це атипові (аномальні) візерунки.

а

б

в

Мал. 3. Типи папілярних візерунків:

а — дуговий; б — петльовий; в — завитковий.

Дугові папілярні візерунки є найпростішими за своєю будовою і складаються з одного-двох потоків папілярних ліній, які беруть початок біля одного бічного краю пальця та продовжуються до другого, утворюючи в середній частині візерунка дугоподібні фігури. Дугові візерунки поділяються на два види: прості дугові візерунки і дугові візерунки із зародковим внутрішнім малюнком — шатрові чи ялинкообразні.

Дугові візерунки становлять близько 5 % від загальної кількості пальцевих візерунків.

Петльові папілярні візерунки мають не менше трьох потоків ліній і одну дельту, а в їхньому внутрішньому малюнку є хоча б одна папілярна лінія, що утворює вільну петлю. Петльові візерунки поділяються на ульнарні (основи петель звернені до мізинця), тому вони звуться мізинцевими петлями, і радіальні (основи петель звернені до великого пальця), тому вони звуться великопальцевими петлями. Розрізняють такі види петльових візерунків, як прості, половинчасті, замкнуті, вигнуті, рівнобіжні, зустрічні.

Петльові візерунки становлять близько 65 % від загальної кількості пальцевих візерунків.

Завиткові папілярні візерунки найскладніші за будовою, їх внутрішній малюнок має хоча б одне коло, повний оберт спіралі або дві-три системи петель, голівки яких огинають одна одну, або хоча б одне півколо, опуклість якого звернена до основи візерунка. Завиткові візерунки мають не менш двох дельт (іноді три-чотири). Завиткові візерунки поділяються на кругові, спіралеподібні, неповні зі складною будовою внутрішнього малюнка.

Список рекомендованої літератури:

1. Арешонков В.В. Техніко-криміналістичні дослідження у розслідуванні злочинів: монографія. Київ: ФОП Маслаков, 2020. 468 с.
2. Белік Л.С., Тіщенко В.В., Самойленко О.А., Тіщенко Ю.В. Щодо сутності правової природи судової експертизи у кримінальному провадженні. Криміналістика та судова експертиза: міжвідом. наук.-метод. зб. Київ: Видавництво Ліра-К. 2021. Випуск 66. С. 5-14.
3. Гресь Ю.О., Янковська М.-А. Дактилоскопія: історія та сучасні перспективи. *Судово-експертна діяльність : проблеми, стратегії та інновації* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, Кишинів, Київ, Одеса, 28 листопада 2024 року). Львів : Растр-7, 2024. С.105-107.
4. Дактилоскопічні дослідження : навч. посіб. Київ: КНТ, 2010. 208 с.
5. Кобилянський О.Л., Кофанов А.В. Фотографічна фіксація перебігу та результатів слідчих (розшукових) дій: методичні рекомендації. Київ : УкрДГРІ, 2012. 64 с.
6. Копча В.В., Копча Н.В. Криміналістична техніка, тактика і методика : навчальний посібник. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 286 с.
7. Кофанов А., Волошин О., Літвінова О. Трасологічні дослідження : курс лекцій. Київ: Київ. нац. ун-т внутр. справ. 2010. 304 с.
8. Криміналістика : підручник / В. В. Пясковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Самодін та ін.; за заг. ред. В. В. Пясковського. 2 ге вид., перероб. і допов. Київ : Філія вид-ва «Право», 2020. 752 с.
9. Криміналістика / За ред. В.В. Тіщенка. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 596 с.
10. Криміналістика: навчальний підручник: /за ред. Маковецька Н.Є., Француз-Яковець Т.А., Колодіна А.С., Кіряков В.В., Баранник В.М. Київ: Університет «КРОК», 2021. 500 с.
11. Криміналістика. Академічний курс: підручник / Т.В. Варфоломєєва, В.Г. Гончаренко, В.І. Бояров. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 504 с.
12. Криміналістична техніка: навч. посібник / За ред. А.В. Кофанова. Київ: «КІЙ», 2006. 456 с.
13. Криміналістична фотографія та відеозапис (основи методики викладання): навч.-метод. посібник / С. Л. Ларін та ін. ; Донецький юридичний ін-т Луганського держ. ун-ту внутрішніх справ. Донецьк : ДЮІ ЛДУВС, 2007. 456 с.
14. Петков С. В., Журавльов Д. В., Дрозд Ю. Ю., Дрозд В. Г. Настільна книга слідчого/дізнавача. Процесуальні дії у досудовому розслідуванні. Основні процесуальні документи. Київ: Вид-во ЦУЛ, 2021. 432 с.
15. Ріпенко А.І., Тіщенко В.В., Самойленко О.А., Белік Л.С. Судові експертизи у кримінальному провадженні: посібник. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 152 с.
16. Тіщенко В. В., Аркуша Л. І., Плахотіна В. М. Криміналістика: Навч.-метод. посіб. 4-е вид., випр. Одеса: Фенікс, 2013. 338 с.
17. Шведова, О. В. Дактилоскопічні дослідження : навч. посібник : рекомендовано МОН України. Київ : КНТ, 2010. 208 с.

Додаток 2.
ПРИКЛАД ФРАГМЕНТУ ПРОТОКОЛУ ОГЛЯДУ СЛІДІВ РУК
(ВІДБИТКІВ ПАЛЬЦІВ)

ПРОТОКОЛ ОГЛЯДУ
місця події

Місто Одеса
року

«23» червня 2023

Огляд почато о “13” год. “31” хв.
Огляд закінчено о “17” год. “10” хв.

Слідчий СВ відділення поліції № 3 Одеського районного управління поліції № 1 ГУНП в Одеській області старший лейтенант поліції Федоряка О.О., на підставі рапорту поліцейських у відповідності ст.104, 105, 106, 234, 237, 223 КПК України:

В присутності понятих:

1) Тульчина Ірина Олегівна, 08.08.1989 р.н., м. Одеса, пров. Світлий, 13 а, кв. 74 тел. 0667389923

2) Кринцова Лілія Іванівна, 34.02.1974 р.н., м. Одеса, вул. Академіка Вільямса, 17, кв.7 тел. 0672248384,

яким у відповідності зі ст.ст. 11, 13, 15, 223 КПК України роз’яснені їхні права і обов’язки.

За участю спеціаліста:

Кривий Артем Віталійович

яким у відповідності з ч.3, 4, 5 ст. 69; ч. 4, 5 ст. 71 КПК України роз’яснені їхні права і обов’язки.

За участю власника (користувача) приміщення чи іншого володіння особи Гриневич Вікторія Вадимівна, 14.05.1961 р.н., м. Одеса, вул. Академіка Вільямса, 17, кв.9 тел. 0667149354

Перед початком огляду переліченим особам роз’яснено їхнє право бути присутніми при усіх діях, які проводяться в процесі огляду, робити зауваження, що підлягають занесенню до протоколу. Особам, які беруть участь у проведенні огляду також роз’яснено про вимоги ч. 3 ст. 66 КПК України про їх обов’язок не розголошувати відомості щодо проведеної процесуальної дії, а також про застосування технічних засобів фіксації, умови та порядок їх використання:

цифровий фотоапарат “Sony”, Micro SD на 16 Gb

Проведеним оглядом встановлено: об’єктом огляду являється квартира

№9, яка знаходиться на третьому поверсі будинку №17 по вул. Академіка Вільямса,
м.Одеса.....

.....На кухонному столі знаходиться скляна півлітрова пляшка. Висота пляшки 260 мм, діаметр денця 60 мм, зовнішній діаметр горличка 28 мм, внутрішній діаметр горличка 17 мм.

Поверхня пляшки суха, глянцева, чиста. Пляшка виготовлена з безбарвного (прозорого) скла.

Слід був слабковидимим, поверхневим, утворений папілярними лініями пальця руки шляхом нашарування потожирових виділень організму людини на поверхню пляшки. Пошук і знаходження сліду здійснювалося шляхом дослідженням поверхні пляшки в косо-падаючих променях світла і напросвіт, а виявлення – за допомогою порошку окису заліза відновленого воднем темного кольору і магнітного пензля.

Виявлений слід папілярного візерунка чіткий, має овальну форму розміром 15 x 20 мм. Папілярний візерунок виявленого сліду відноситься до петльових, ніжки петлі повернуті ліворуч. Слід знаходиться на бічній поверхні пляшки на відстані 50 мм від нижньої сторони сліду до площини денця пляшки. Другий орієнтир сліду визначався з використанням методу умовного циферблата годинника. При описі маркувальних заводських знаків, що є на денці пляшки, визначилися, що знак «О5» розташований на 12 годин умовного циферблата, а знаки «96» і «1» відповідно на 5 і 7 годин умовного циферблата. Після цього були умовно опущені дві лінії від лівого і правого боку сліду перпендикулярно до площини денця пляшки, одна з яких вказала на 3 години умовного циферблата, а друга – на 4. Таким чином, слід пальця руки знаходиться на бічній поверхні пляшки на відстані 50 мм від його низу до площини денця пляшки і між 3 і 4 годинами умовного циферблата годинника по окружності.

Після виявлення слід пальця руки був сфотографований масштабним методом, перекопійований на дактилоскопічну плівку, а після опису пляшка з виявленим слідом була вилучена й упакована у фанерну коробку таким чином, щоб виявлений слід пальця руки не був знищений при транспортуванні. Коробка була закрита і перев'язана шпагатом, до кінців якого прикріплена бирка з написом: Півлітрова пляшка з безбарвного скла, виявлена на столі кухні в кв. № 9 по вул. Академіка Вільямса, буд. 17, м. Одеса, де було виявлено слід пальця руки.....

Під час огляду виявлено 1)....

2)....

3) півлітрова пляшка з безбарвного скла зі слідами пальця
руки

4)

Виявлене під час огляду вилучено: 1)....

2)....

3) півлітрова пляшка з безбарвного скла зі слідами пальця руки, упакована у фанерну коробку

4)

Під час огляду застосовані технічні засоби: цифровий фотоапарат "Sony", Micro SD на 16 Gb

Огляд проводився: природнє освітлення, денна пора доби, температура 26 С.

Протокол прочитаний, записано вірно, без зауважень.

Учасники:

1. <u>Гриневич В. В.</u>	/ _____ /
2. _____	/ _____ /
3. _____	/ _____ /
4. _____	/ _____ /

Спеціаліст:

1. Кривий Артем Віталійович, / _____ /

Поняті:

1. <u>Тульчина Ірина Олегівна,</u>	/ _____ /
2. <u>Кринцова Лілія Іванівна</u>	/ _____ /

Огляд провів:

Слідчий СВ відділення поліції №3

Одеського районного управління поліції №1

ГУНП в Одеській області

Старший лейтенант поліції

О.О. Федоряка

Тема 4. Криміналістичне дослідження зброї.

Перелік питань за темою:

1. Поняття і завдання криміналістичного зброезнавства.
2. Судова балістика: поняття і завдання.
3. Класифікація вогнепальної зброї, види боєприпасів, сліди дії.
4. Види та будова боєприпасів до вогнепальної зброї.
5. Слідчий огляд зброї та слідів її дії.
6. Встановлення обставин застосування вогнепальної зброї.
7. Основи вибухотехніки.
8. Холодна зброя та можливості її дослідження у розслідуванні.

Практичне завдання:

1. Скласти фрагмент протоколу огляду стріляних куль та гільз. Приклад фрагменту протоколу огляду місця події додається – Додаток 3.

Методичні рекомендації

Освоєння даної теми передбачає відпрацювання практичних навичок огляду стріляних куль та гільз та виявлення слідів пострілу на них із подальшим процесуальним оформленням результатів огляду у протоколі огляду місця події, відпрацювання практичних навичок складання процесуального документу – постанови про призначення почеркознавчої експертизи, відпрацювання практичних навичок розробки особистого почерку. Матеріально-технічне забезпечення кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності передбачає можливість проведення практичного заняття-екскурсія у музеї зброї (Стрілецький тир, вул. Академічна, 2/1).

При підготовці до практичних занять рекомендовано опиратися на криміналістичну наукову літературу, що у комплексі із лекційним заняттям за даною темою дозволить здобувачам освіти сформулювати комплексне уявлення про сучасні види та класифікацію зброї.

Студенти мають засвоїти теоретичні знання щодо слідів пострілу, які напрацюють практично у ході огляду стріляних куль та гільз на практичному занятті. Результати огляду куль та гільз зі слідами пострілу мають бути оформлені у протоколі, відповідно до Додатку 3.

При підготовці до практичного заняття здобувачам освіти необхідно ознайомитися із Законом України «Про судову експертизу» та Інструкцією про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичними рекомендаціями з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень, що затверджені наказом Міністерства юстиції України від 8 жовтня 1998 року № 53/5.

Список рекомендованої літератури:

1. Арешонков В.В. Техніко-криміналістичні дослідження у розслідуванні злочинів: монографія. Київ: ФОП Маслаков, 2020. 468 с.
2. Вогнева підготовка : навч. посіб. / кол. авт. ; ред. В.Я. Покайчук. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро : ДДУВС, 2021. 264 с.
3. Воробей О.В. Словник термінів техніко-криміналістичного дослідження документів Київ: Нац. акад. внутр. справ України, 2005. 40 с.
4. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: наказ Міністерства юстиції України від 8 жовтня 1998 № 53/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#>.
5. Качурін С.Г. Тактика проведення судово-почеркознавчої експертизи. Автореф. дис... канд. юрид. наук. Одеса, 2006. С.9-10
6. Колесник В.А., Гора І. В. Криміналістика в протидії незаконному використанню вибухових пристроїв, вогнепальної зброї та обігу наркотиків: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 400 с.
7. Кофанов А. В., Арешонков В. В. Бойова, мисливська та багатоцільова гладкоствольна вогнепальна зброя: довідник / за ред. Ю. Ю. Орлова. Київ: «Три К», 2011. 169 с.
8. Кофанов А.В., Кобилянський О.Л., Арешонков В.В. Судово-балістичні дослідження. Курс лекцій / За ред. П.Д. Біленчука. Київ: УкрДГРІ, 2015. 278 с.
9. Кофанов А.В., Кофанова О.С. Криміналістичне дослідження вогнепальної зброї, патронів та слідів пострілу (судова балістика): практикум. Київ: УкрДГРІ, 2018. 100 с.
10. Криміналістика : підручник : у 2 т. / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. Т. 1. 456 с.
11. Криміналістика : підручник / В. В. Пясковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Самодін та ін.; за заг. ред. В. В. Пясковського. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Філія вид-ва «Право», 2020. 752 с.
12. Криміналістика / За ред. В.В. Тіщенко. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 596 с.
13. Криміналістика: навчальний підручник: /за ред. Маковецька Н.Є., Француз-Яковець Т.А., Колодіна А.С., Кіряков В.В., Баранник В.М. Київ: Університет «КРОК», 2021. 500 с.
14. Криміналістична техніка: навч. посібник / За ред. А.В. Кофанова. Київ: «КІЙ», 2006. 456 с.
15. Криміналістичне документознавство: Практ. посіб. / В. В. Бірюков, В. В. Коваленко, Т. П. Біркжова, К. М. Ковальов; За заг. ред. В. В. Бірюкова. Київ: Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2007. 332 с.
16. Мельник Р.В. Дослідження вогнепальної зброї, переробленої з макетів масогабаритних (ммг), та її сліди на кулях і гільзах: інформ-довідков. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2022. 32 с.

17. Мельник Р.В. Особливості судово-балістичної експертизи об'єктів, перероблених у вогнепальну зброю: науково-практ. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2022. 134 с.
18. Мельник Р.В. Теоретичні та практичні аспекти криміналістичного дослідження об'єктів, перероблених у вогнепальну зброю: монографія. Київ : «Центр учбової літератури», 2022. 186 с.
19. Патик Л.Л. Техніко-криміналістичне дослідження підробленого паспорта громадянина України: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 142 с.
20. Про судову експертизу: закон України від 25 лютого 1994 року № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#top>
21. Ріпенко А.І., Тіщенко В.В., Самойленко О.А., Белік Л.С. Судові експертизи у кримінальному провадженні: посібник. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». 2021. 152 с.
22. Ролі Еванс, Боб Седдон, Йована Чарапіч Вибухові боєприпаси: посібник для України. 2-ге видання. Київ: Вид. дім «Професіонал», 2023. 224 с.
23. Тіщенко В. В., Аркуша Л. І., Плахотіна В. М. Криміналістика: Навч.-метод. посіб. 4-е вид., випр. Одеса: Фенікс, 2013. 338 с.
24. Ткачук П. П., Чумакевич В. О., Дробан О. М., Федор Б. С., Євдокімов П. М. Боєприпаси: підручник. Київ: Вид. дім «СКІФ», 2023. 266 с.

Додаток 3.
ПРИКЛАД ФРАГМЕНТУ ПРОТОКОЛУ ОГЛЯДУ СТРІЛЯНИХ КУЛЬ І
ГІЛЬЗ

ПРОТОКОЛ ОГЛЯДУ
місця події

Місто Одеса
року

«23» червня 2023

Огляд почато о “13” год. “31” хв.
Огляд закінчено о “17” год. “10” хв.

Слідчий СВ відділення поліції № 3 Одеського районного управління поліції № 1 ГУНП в Одеській області старший лейтенант поліції Федоряка О.О., на підставі рапорту поліцейських у відповідності ст.104, 105, 106, 234, 237, 223 КПК України:

В присутності понятих:

1) Тульчина Ірина Олегівна, 08.08.1989 р.н., м. Одеса, пров. Світлий, 13 а, кв. 74 тел. 0667389923

2) Кринцова Лілія Іванівна, 34.02.1974 р.н., м. Одеса, вул. Академіка Вільямса, 17, кв.7 тел. 0672248384,

яким у відповідності зі ст.ст. 11, 13, 15, 223 КПК України роз’яснені їхні права і обов’язки.

За участю спеціаліста:

Кривий Артем Віталійович

яким у відповідності з ч.3, 4, 5 ст. 69; ч. 4, 5 ст. 71 КПК України роз’яснені їхні права і обов’язки.

За участю власника (користувача) приміщення чи іншого володіння особи Гриневич Вікторія Вадимівна, 14.05.1961 р.н., м. Одеса, вул. Академіка Вільямса, 17, кв.9 тел. 0667149354

Перед початком огляду переліченим особам роз’яснено їхнє право бути присутніми при усіх діях, які проводяться в процесі огляду, робити зауваження, що підлягають занесенню до протоколу. Особам, які беруть участь у проведенні огляду також роз’яснено про вимоги ч. 3 ст. 66 КПК України про їх обов’язок не розголошувати відомості щодо проведеної процесуальної дії, а також про застосування технічних засобів фіксації, умови та порядок їх використання:

цифровий фотоапарат “Sony”, Micro SD на 16 Gb

Проведеним оглядом встановлено: об’єктом огляду являється квартира

№9, яка знаходиться на третьому поверсі будинку №17 по вул. Академіка Вільямса, м. Одеса.....На підлозі спальної кімнати, де був виявлений труп, у правому ближньому куті на відстані 30 см від правої стіни і 50 см від зазначеного кута виявлена стріляна гільза з металу коричнюватого кольору, циліндричної форми, з невиступаючою закраїною. Довжина гільзи – 20 мм, зовнішній діаметр дульця, корпусу і шляпки гільзи – 9 мм, внутрішній діаметр гільзи – 8 мм, глибина гільзи – 15 мм. Куля в гільзі кріпилася методом загального обтиску. Діаметр кільцевої проточки – 7 мм.

На денці гільзи в центрі розташований капсуль із металу жовтуватого кольору діаметром – 5 мм, у центрі якого є слід бойка ударника круглої форми, діаметр цього сліду дорівнює 2 мм, а глибина – 1 мм. Слід бойка ударника має блиск. По окружності денця гільзи є ряд маркувальних заводських знаків. Якщо домовитися, що знак «38» розташований на 12 годин умовного циферблата, то знак «88» розташований на 6 годин. При дослідженні денця гільзи за допомогою 4-кратної лупи по краю його окружності на 2 години умовного циферблата було виявлено слід відбивача трикутної форми, а на закраїні шляпки на 8 годин умовного циферблата був виявлений слід екстрактора (викидача) у вигляді подряпини.

Внутрішня частина гільзи закопчена і з її порожнини відчувається запах згорілого порошу. Слідів пальців рук, слідів корозії та інших окремих ознак на поверхні корпусу (тіла) і денця гільзи не виявлено.

Гільза загорнена в білий аркуш паперу, поміщена в сірникову коробку, остання перев'язана шпагатом, кінці якого скріплені сургучевою печаткою слідчого. На наклеєному на коробці аркуші є напис:

«Гільза, виявлена в спальній кімнаті кв. № 9 по вул. Академіка Вільямса, буд. 17, м. Одеса. Підписи понятих і слідчого».....

Під	час	огляду
виявлено 1)....		
2) <u>гільзу</u>		
3)		
4)		

Виявлене під час огляду вилучено: 1)....
2) <u>гільзу, яка була загорнена в білий аркуш паперу, поміщена в сірникову коробку, остання перев'язана шпагатом</u>
3)
4)

Під час огляду застосовані технічні засоби: цифровий фотоапарат “Sony”.

Micro SD на 16 Gb

Огляд проводився: природнє освітлення, денна пора доби, температура 26 С.

Протокол прочитаний, записано вірно, без зауважень.

Учасники:

1. <u>Гриневич В. В.</u>	/ _____ /
2. _____	/ _____ /
3. _____	/ _____ /
4. _____	/ _____ /

Спеціаліст:

1. <u>Кривий Артем Віталійович,</u>	/ _____ /

Поняті:

1. <u>Тульчина Ірина Олегівна,</u>	/ _____ /
2. <u>Кринцова Лілія Іванівна</u>	/ _____ /

Огляд провів:

Слідчий СВ відділення поліції №3

Одеського районного управління поліції №1

ГУНП в Одеській області

Старший лейтенант поліції

О.О. Федоряка

Тема 5.

Габітологія (ідентифікація особи за ознаками зовнішності).

Перелік питань за темою:

1. Поняття і завдання судової габітології.
2. Криміналістичний опис зовнішності людини (словесний портрет).
3. Статичні й динамічні (функціональні) ознаки особи.
4. Портретно-криміналістична експертиза.

Практичне завдання:

1. Здобувачі освіти повинні вміти за правилами словесного портрету описати зовнішність певної особи.
2. Здобувачі освіти під керівництвом викладача повинні навчитися користуватися програмою «Фоторобот».

Методичні рекомендації

Освоєння даної теми передбачає моделювання професійної діяльності криміналіста та слідчого, відпрацювання практичних навичок складання словесного портрету особи та її фоторобота за словесним описом зовнішності.

Здобувачі освіти повинні засвоїти теоретичні знання щодо особливостей визначення та опису статичних та динамічних ознак зовнішності людини та особливостей практичного їх використання у діяльності з розслідування кримінальних правопорушень.

При підготовці до практичного заняття здобувачам освіти необхідно ознайомитися із Законом України «Про судову експертизу» та Інструкцією про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичними рекомендаціями з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень, що затверджені наказом Міністерства юстиції України від 8 жовтня 1998 року № 53/5.

Список рекомендованої літератури:

1. Арешонков В.В. Техніко-криміналістичні дослідження у розслідуванні злочинів: монографія. Київ: ФОП Маслаков, 2020. 468 с.
2. Ващук О. П. Процес ідентифікації особи у відеозаписі. *Криміналістика і судова експертиза: міжвідом. наук.-метод. зб.* / Київський НДІ судових експертиз; редкол.: Д. В. Журавльов (голов. ред.), О. Г. Рувін (заст. голов. ред.) та ін. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. Вип. 66. С. 507-514.
3. Гресь Ю.О. Використання сучасного методу ДНК-профілювання у практиці боротьби зі злочинністю. *Сучасні напрямки розвитку судової експертизи та криміналістики: збірник Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Одеса, 5 вересня 2024 р.). Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. С.142-144.
4. Гресь Ю.О. Застосування можливостей судової археології та судової антропології для ідентифікації людських останків. *Актуальні питання судової*

експертизи і криміналістики: зб. мат-лів Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 150-річ. від дня народж. відом. вчен.-кримінал., д-ра наук, проф. Рудольфа Арчибальда Рейсса (Харків, 23.05.2025). Харків : ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», 2025. С.121-124.

5. Гусєва В. О. Проблеми ідентифікації особи за ознаками зовнішності під час розслідування кримінальних правопорушень. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2021. Вип. 2 (24). С. 109-122. DOI: <https://doi.org/10.0.126.97/khrife.2.2021.07>.

6. Копча В.В., Копча Н.В. Криміналістична техніка, тактика і методика : навчальний посібник. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 286 с.

7. Криміналістика : підручник : у 2 т. / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. Т. 1. 456 с.

8. Криміналістика : підручник / В. В. Пясковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Самодін та ін.; за заг. ред. В. В. Пясковського. 2 ге вид., перероб. і допов. Київ: Філія вид-ва «Право», 2020. 752 с.

9. Криміналістика / За ред. В.В. Тіщенко. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 596 с.

10. Криміналістика: навчальний підручник: /за ред. Маковецька Н.Є., Француз-Яковець Т.А., Колодіна А.С., Кіряков В.В., Баранник В.М. Київ: Університет «КРОК», 2021. 500 с.

11. Криміналістика. Академічний курс: підручник / Т.В. Варфоломєєва, В.Г. Гончаренко, В.І. Бояров. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 504 с.

12. Криміналістична техніка: навч. посібник / За ред. А.В. Кофанова. Київ: «КІЙ», 2006. 456 с.

13. Криміналістична техніка: навч. посібник / За ред. А.В. Кофанова. Київ: «КІЙ», 2006. 456 с.

14. Осипенко І.П., Гарига-Грихно М.М. Ідентифікація особи за ознаками зовнішності. *Криміналістичний вісник*. 2017. № 1 (27). С.141-147. URL: <https://elar.navs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3c7fca67-acd5-4e4e-97e0-39fe396c1fa5/content>

15. Осипенко І.П., Стеченко К.Л. Зовнішність людини як об'єкт криміналістичного дослідження: поняття і проблемні аспекти. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. №11. С.721-724. URL: http://lsey.org.ua/11_2021/184.pdf

16. Петков С. В., Журавльов Д. В., Дрозд Ю. Ю., Дрозд В. Г. Настільна книга слідчого/дізнавача. Процесуальні дії у досудовому розслідуванні. Основні процесуальні документи. Київ: Вид-во ЦУЛ, 2021. 432 с.

17. Тіщенко В. В., Аркуша Л. І., Плахотіна В. М. Криміналістика: Навч.-метод. посіб. 4-е вид., випр. Одеса: Фенікс, 2013. 338 с.

18. Чашницька Т. Г. Проблемні питання ідентифікації особи за матеріалами відеозапису. *Теорія і практика судової експертизи і криміналістики* : мат-ли III Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 27.02.2020). Київ ; Маріуполь, 2020. С. 293. URL: <http://rp.dsum.edu.ua/handle/123456789/2964>

Тема 6.

Криміналістичне документознавство.

Перелік питань за темою:

1. Поняття і завдання криміналістичного документознавства.
2. Загальні правила огляду і вивчення документа.
3. Поняття і завдання техніко-криміналістичного дослідження документів.
4. Виявлення змін у документі та подробики його змісту й атрибутів.
5. Змістовні й авторські особливості письма.
6. Дослідження почерку виконавця.

Практичне завдання:

1. Здобувачі освіти повинні зробити розробку власного почерка з виділенням загальних та окремих (індивідуальних) ознак.

Методичні рекомендації

Освоєння даної теми передбачає моделювання професійної діяльності криміналіста та слідчого шляхом відпрацювання практичних навичок розробки почерка з виділенням його загальних та окремих (індивідуальних) ознак.

Особливу увагу слід приділити ознакам та особливостям виявлення ознак повної та часткової подробики документів, правилам та засобам виявлення кожного виду подробики.

При підготовці до практичного заняття здобувачам освіти необхідно ознайомитися із Законом України «Про судову експертизу» та Інструкцією про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичними рекомендаціями з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень, що затверджені наказом Міністерства юстиції України від 8 жовтня 1998 року № 53/5.

Список рекомендованої літератури:

1. Арешонков В.В. Техніко-криміналістичні дослідження у розслідуванні злочинів: монографія: Київ: ФОП Маслаков, 2020. 468 с.
2. Воробей О.В. Словник термінів техніко-криміналістичного дослідження документів Київ: Нац. акад. внутр. справ України, 2005. 40 с.
3. Іщенко А.В., Будзієвський М.Ю, Красюк І.П. Поняття й система методів техніко-криміналістичного дослідження документів. Навч. посібник. Київ: Еліт Прінт, 2011. 97 с.
4. Качурін С.Г. Тактика проведення судово-почеркознавчої експертизи: автореф.дис...канд.юрид.наук. Одеса, 2006. С.9-10
5. Кобилянський О.Л., Корнєєва В.А. Криміналістичне дослідження документів. *Dictum Factum*. 2022. № 1 (11). С. 40–56.
6. Копча В.В., Копча Н.В. Криміналістична техніка, тактика і методика: навчальний посібник. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 286 с.

7. Криміналістика : підручник : у 2 т. / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. Т. 1. 456 с.
8. Криміналістика : підручник / В. В. Пясковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Самодін та ін.; за заг. ред. В. В. Пясковського. 2 ге вид., перероб. і допов. Київ: Філія вид-ва «Право», 2020. 752 с.
9. Криміналістика / За ред. В.В. Тіщенко. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 596 с.
10. Криміналістика: навчальний підручник: /за ред. Маковецька Н.Є., Француз-Яковець Т.А., Колодіна А.С., Кіряков В.В., Баранник В.М. Київ: Університет «КРОК», 2021. 500 с.
11. Криміналістична техніка: Навч. посібник / Кол. авторів; За ред. А.В. Кофанова. Київ: «КИЙ». 2006. 456 с.
12. Криміналістичне документознавство: Практ. посіб. / В. В. Бірюков, В. В. Коваленко, Т. П. Біркжова, К. М. Ковальов; За заг. ред. В. В. Бірюкова. Київ: Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2007. 332 с.
13. Патик Л.Л. Техніко-криміналістичне дослідження підробленого паспорта громадянина України: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 142 с.
14. Тіщенко В. В., Аркуша Л. І., Плахотіна В. М. Криміналістика: Навч.-метод. посіб. 4-е вид., випр. Одеса: Фенікс, 2013. 338 с.

Тема 7. Криміналістична реєстрація.

Перелік питань за темою:

1. Сутність кримінальної реєстрації (криміналістичного обліку).
2. Облік за прізвищною картотекою.
3. Папілярні узорі (властивості, типи). Отримання відбитків пальців рук (живих осіб, трупів). Виведення дактилоскопічної формули.
4. Інші види кримінальної реєстрації: невпізнаних трупів; викрадених речей; вогнепальної зброї; кулегільзотека; за способом вчинення злочину та інші.

Практичне завдання:

1. Здобувачі освіти повинні здійснити власне дактилоскопіювання, заповнити дактилокарту та самостійно вивести основну частину дактилоскопічної формули (Додатко 4).

Методичні рекомендації

Освоєння даної теми передбачає моделювання професійної діяльності криміналіста та слідчого шляхом відпрацювання практичних навичок дактилоскопіювання живих осіб, заповнення дактилокарти та виведення основної частини дактилоскопічної формули.

Здобувачі освіти повинні враховувати, що дактилокарта на особу заповнюється на бланку встановленого зразка, де у відповідних графах фіксуються такі відомості: стать; прізвище, ім'я та по батькові; число, місяць, рік народження; місце народження; дактилоскопічна формула за 10-пальцевою системою; основні та контрольні відбитки пальців; підпис особи; дата проведення дактилоскопіювання; орган, де відбулося дактилоскопіювання; підстава для дактилоскопіювання; відбитки долонь; прикмети особи, яка реєструється; прізвище і підпис працівника, який заповнював дактилокарту.

Систематизація дактилокарт проводиться за допомогою використання спеціальної дактилоскопічної формули — це формула 10-пальцевої системи реєстрації, що записується в правому верхньому куті лицьового боку дактилокарти; має вигляд двох простих дробів: перша іменується основною частиною формули, друга — додатковою. Чисельник основної частини формули являє собою суму умовних цифрових позначень тільки завиткових візерунків парних пальців рук із додаванням одиниці, а знаменник — суму позначень завиткових візерунків непарних пальців із додаванням одиниці. Одиниця завжди додається до суми чисел завиткових візерунків до численника і знаменника для того, щоб забезпечити розміщення у обліку дактилокарт людини, у якій нема завиткових візерунків на ногтевих фалангах пальців рук. Парні й непарні пальці визначають, переходячи від великого пальця правої руки до мізинця лівої. Для цифрових позначень усі пальці розподіляються на пари. Відповідним парам

присвоюються такі цифрові позначення: великий і вказівний пальці правої руки — 16; середній і безіменний правої руки — 8; мізинець правої і великий лівої руки — 4; вказівний і середній лівої — 2; безіменний і мізинець лівої — 1.

Додаткова частина формули являє собою дріб, де в чисельнику є ряд цифрових позначень усіх візерунків пальців правої руки, які не сумуються, а в знаменнику — пальців лівої. Для виведення додаткової частини формули папілярний узор кожного пальця наділяється умовною цифрою від 1 до 9. Незалежно від пальця, на якому знаходиться, дуговий узор позначається цифрою 1, петльові радіальні — 2, петльові ульнарні — 3, 4, 5 і 6, залежно від кількості ліній, пересічених центродельтовою лінією, на лінії відрахування; завиткові узори — 7, 8, 9, залежно від відносного положення дельт; відсутні пальці, а також узори пальців з пошкодженнями позначаються 0.

Список рекомендованої літератури:

1. Арешонков В.В. Техніко-криміналістичні дослідження у розслідуванні злочинів: монографія: Київ: ФОП Маслаков, 2020. 468 с.
2. Воробей О.В. Словник термінів техніко-криміналістичного дослідження документів Київ: Нац. акад. внутр. справ України, 2005. 40 с.
3. Іщенко А.В., Будзієвський М.Ю., Красюк І.П. Поняття й система методів техніко-криміналістичного дослідження документів. Навч. посібник. Київ: Еліт Прінт, 2011. 97 с.
4. Качурін С.Г. Тактика проведення судово-почеркознавчої експертизи: автореф. дис... канд. юрид. наук. Одеса, 2006. С.9-10
5. Кобилянський О.Л., Корнєєва В.А. Криміналістичне дослідження документів. *Dictum Factum*. 2022. № 1 (11). С. 40–56.
6. Копча В.В., Копча Н.В. Криміналістична техніка, тактика і методика: навчальний посібник. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 286 с.
7. Криміналістика : підручник : у 2 т. / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. Т. 1. 456 с.
8. Криміналістика : підручник / В. В. Пясковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Самодін та ін.; за заг. ред. В. В. Пясковського. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Філія вид-ва «Право», 2020. 752 с.
9. Криміналістика / За ред. В.В. Тіщенка. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 596 с.
10. Криміналістика: навчальний підручник: /за ред. Маковецька Н.Є., Француз-Яковець Т.А., Колодіна А.С., Кіряков В.В., Баранник В.М. Київ: Університет «КРОК», 2021. 500 с.
11. Криміналістична техніка: Навч. посібник / Кол. авторів; За ред. А.В. Кофанова. Київ: «КИЙ». 2006. 456 с.
12. Криміналістичне документознавство: Практ. посіб. / В. В. Бірюков, В. В. Коваленко, Т. П. Біркжова, К. М. Ковальов; За заг. ред. В. В. Бірюкова. Київ: Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2007. 332 с.
13. Патик Л.Л. Техніко-криміналістичне дослідження підробленого паспорта громадянина України: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 142 с.

14. Тіщенко В. В., Аркуша Л. І., Плахотіна В. М. Криміналістика: Навч.-метод. посіб. 4-е вид., випр. Одеса: Фенікс, 2013. 338 с.

Додаток 4. ДАКТИЛОСКОПІЧНА КАРТА

Стать _____

Прізвище _____ дакт.формула _____

Ім'я _____

По батькові _____

Дата народження « ____ » _____ р.

Місце народження _____

Місце проживання _____

ПРАВА РУКА

1. Великий	2. Вказівний	3. Середній	4. Безіменний	5. Мізинець
16	16	8	8	4

Лінія згину _____

ЛІВА РУКА

6. Великий	7. Вказівний	8. Середній	9. Безіменний	10. Мізинець
4	2	2	1	1

КОНТРОЛЬНІ ВІДИТКИ

Ліва рука	Великий	Великий	Права рука

Підпис особи, що дактилоскопіюється _____

Карта заповнена « ____ » _____ р.

Карту склав (вказати де і в якому органі, П.І.Б., посада, підпис)

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття, завдання, об'єкт і предмет криміналістики.
2. Система сучасної криміналістики.
3. Криміналістика в системі наукових знань.
4. Історичні етапи зародження та становлення техніко-криміналістичних знань.
5. Сучасні галузі криміналістичної техніки, що активно розвиваються в останні десятиліття.
6. Поняття та об'єкти криміналістичної ідентифікації.
7. Види, форми і суб'єкти криміналістичної ідентифікації.
8. Ідентифікаційні ознаки особи та їх класифікація.
9. Поняття і завдання криміналістичної діагностики.
10. Поняття, завдання і галузі криміналістичної техніки.
11. Поняття судової габітоскопії.
12. Опис ознак зовнішності людини (словесний портрет) та його використання для розшуку та ідентифікації особи.
13. Поняття та можливості судової одорології.
14. Призначення і джерела інформаційно-довідкового забезпечення розслідування злочинів.
15. Оперативно-довідкові обліки. Розшукові обліки.
16. Криміналістичні обліки, колекції і картотеки.
17. Особливості формування та ведення дактилоскопічного обліку.
18. Правила дактилоскопіювання живих осіб та трупів.
19. Правила розрахунку основної та додаткової дактилоскопічних формул.
20. Типи папілярних візерунків.
21. Техніко-криміналістичні засоби: види і призначення.
22. Науково-технічні методи і прийоми збирання доказів, їх попереднього й експертного дослідження.
23. Поняття судової фотографії і відеозапису та їх застосування в розслідуванні злочинів.
24. Об'єкти, методи і прийоми фотографування при виконанні слідчих (розшукових) дій.
25. Правила сигналітичної фотозйомки живих осіб.
26. Правила сигналітичної фотозйомки трупів.
27. Поняття та значення судово-дослідницької фотографії.
28. Особливості судового відеозапису.
29. Процесуальне оформлення застосування фотографії і відеозапису.
30. Особливості призначення та проведення криміналістичної експертизи фотографій і відеоматеріалів.
31. Поняття та значення трасології в розслідуванні злочинів.
32. Поняття сліду у криміналістиці.
33. Механізм слідоутворення.
34. Класифікація слідів людини.

35. Загальні правила виявлення, огляду, фіксації, вилучення та оцінки слідів.
36. Особливості та види слідів знарядь злочину та інструментів.
37. Особливості та види слідів транспортних засобів.
38. Особливості призначення та проведення трасологічної експертизи.
39. Поняття, завдання та об'єкти криміналістичного зброєзнавства.
40. Види зброї, що застосовується у злочинній діяльності.
41. Поняття і завдання судової балістики.
42. Класифікація вогнепальної зброї.
43. Види боєприпасів та їх конструктивні особливості.
44. Сліди дії вогнепальної зброї.
45. Слідчий огляд зброї та слідів її дії.
46. Встановлення обставин застосування вогнепальної зброї.
47. Особливості призначення та проведення судово-балістичної експертизи.
48. Основи вибухотехніки.
49. Види та особливості холодної зброї.
50. Будова клинкової холодної зброї.
51. Поняття і завдання криміналістичного документознавства.
52. Загальні правила огляду і вивчення документа.
53. Змістовні й авторські особливості письма.
54. Дослідження почерку виконавця.
55. Особливості призначення та проведення ідентифікаційних та діагностичних експертиз письма і почерку.
56. Поняття і завдання техніко-криміналістичного дослідження документів.
57. Виявлення змін у документі та підробки його змісту й атрибутів.
58. Ознаки повної та часткової підробки документів.
59. Можливості техніко-криміналістичних експертиз документів.
60. Особливості огляду і дослідження електронних документів та технічного обладнання, пристроїв з їх виготовлення.

РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти

1. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 7 липня 2017 року № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>
2. Інструкція про взаємодію правоохоронних органів у сфері боротьби з організованою злочинністю: Наказ Міністерства внутрішніх справ України, Центрального управління Служби безпеки України від 10 червня 2011 року № 317/235. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0822-11#Text>
3. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: Наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16 листопада 2012 року № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>
4. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: наказ Міністерства юстиції України від 8 жовтня 1998 № 53/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#>.
5. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96- ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
6. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n2583>.
7. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
8. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12 листопада 2015 року № 794-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.
9. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 6 грудня 2019 року № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
10. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: наказ Міністерства юстиції України від 8 жовтня 1998 № 53/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>
11. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1698-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>.
12. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 року № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> (дата звернення до ресурсу:).
13. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30 червня 1993 року № 3341-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>.
14. Про організацію діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 6 липня 2017 року № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#top>.
15. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#top>.

16. Про судову експертизу: закон України від 25 лютого 1994 року № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#top>
17. Щодо надання роз'яснення терміна «інше володіння особою»: Лист Міністерства юстиції України від 31.07.2013 № 423-0-2-13/11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v423-323-13#Text>.

Основні джерела

1. Криміналістика : підручник : у 2 т. / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. Т. 1. 456 с.
2. Криміналістика : підручник : у 2 т. / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. Т.2. 328 с.
3. Криміналістика : підручник / В. В. Пяковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Самодін та ін.; за заг. ред. В. В. Пяковського. 2 ге вид., перероб. і допов. Київ : Філія вид-ва «Право», 2020. 752 с.
4. Криміналістика / За ред. В.В. Тіщенко. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 596 с.
5. Криміналістика: навчальний підручник: /за ред. Маковецька Н.Є., Француз-Яковець Т.А., Колодіна А.С., Кіряков В.В., Баранник В.М. Київ: Університет «КРОК», 2021. 500 с.
6. Криміналістика. Академічний курс: підручник / Т.В. Варфоломеева, В.Г. Гончаренко, В.І. Бояров. Київ: Юрінком Інтер, 2011.504 с.
7. Методика розслідування окремих видів злочинів: навч. посібник / О. І. Гарасимів, О. М. Дуфенюк, О. В. Захарова та ін.; за заг. ред. Є. В. Пряхіна. 2-ге вид., перероб. та допов. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 312 с.
8. Розслідування окремих видів злочинів : навч. посібник / О.В. Бишевец, М. А. Погорецький, Д. Б. Сергеева та ін. Київ : Прав. єдність, 2015. 536 с.
9. Розслідування окремих видів кримінальних правопорушень: навч. посібник / за заг. ред. В.В. Пяковського. Київ: 7БЦ, 2022. 256 с.
10. Кримінальний процес України: підручник / за ред. С.В. Ківалова, М.С. Цуцкїрїдзе; НУ «Одеська юридична академія». Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. 1104 с.
11. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України / за ред. С.В. Ківалова та С.І. Кравченко. Одеса: Фенікс, 2020. 924 с.

Допоміжні джерела

1. Аленін Ю.П., Аркуша Л.І., Гловюк І.В., Волошина В.К., Малахова О.В., Торбас О.О. Досудове розслідування: навчально-методичний посібник. Одеса, 2020. 141с.
2. Алексейчук В. І. Огляд місця події: тактика і психологія: монографія / за ред. В. О. Коновалової. Харків: Апостіль, 2011. 230 с.
3. Арешонков В.В. Техніко-криміналістичні дослідження у розслідуванні злочинів: монографія. Київ: ФОП Маслаков, 2020. 468 с.
4. Аркуша Л.І., Гуртієва Л.М., Д'ячкова М.О., Загородній І.В., Мурзановська А.В., Підгородинська А.В., Торбас О.О. Теорія та практика досудового розслідування в умовах протидії : навч.-метод. посібник. Одеса : Фенікс, 2023. 136 с.
5. Аркуша Л.І., Загородній І.В., Стародубов С.В. Визнання доказів отриманих внаслідок проведення обшуку недопустимими: аналіз судової практики. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 1. С.417-421. URL: http://www.lsej.org.ua/1_2023/100.pdf.
6. Аркуша Л.І., Загородній І.В., Чіпко Н.В. Криміналістична класифікація злочинів, пов'язаних з існування неконтрольованих територій в Україні, та злочинців. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 1. С. 238-241.

7. Баверман С. С. Аналіз сучасних підходів до підвищення ефективності проведення допиту під час досудового розслідування. *Юридична психологія*. 2019. № 1 (24). С. 62–68.
8. Белік Л.С. Висновок спеціаліста у кримінальному судочинстві. Криміналістика і судова експертиза: міжвідом. наук.-метод. зб. Київський НДІ судових експертиз. Київ: Видавництво Ліра-К. 2022. Вип. 67. С.51-57.
9. Белік Л.С. До питання тактичних засад взаємодії слідчого, слідчого судді з експертом у кримінальному провадженні. Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». 2021. Том XXVII. С. 22-30.
10. Белік Л.С., Тіщенко В.В., Самойленко О.А., Тіщенко Ю.В. Щодо сутності правової природи судової експертизи у кримінальному провадженні. Криміналістика та судова експертиза: міжвідом. наук.-метод. зб. Київ: Видавництво Ліра-К. 2021. Випуск 66. С. 5-14.
11. Бишевец О.В. Тактико-психологічне забезпечення проведення окремих слідчих (розшукових) дій: навч. Посібник. Київ: Алерта, 2015. 140 с.
12. Вахрушев О.В. Методика розслідування службової недбалості: дис. ... докт. філософії: спец. 081– Право. Харків, 2021. 245 с.
13. Ващук О. П. Процес ідентифікації особи у відеозаписі. Криміналістика і судова експертиза: міжвідом. наук.-метод. зб. / Київський НДІ судових експертиз; редкол.: Д. В. Журавльов (голов. ред.), О. Г. Рувін (заст. голов. ред.) та ін. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. Вип. 66. С. 507-514.
14. Вогнева підготовка : навч. посіб. / кол. авт. ; ред. В.Я. Покайчук. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро : ДДУВС, 2021. 264 с.
15. Волобуєв А. Ф. Механізм злочину та його зв'язок з концептуальними положеннями криміналістики: монографія. Кривий Ріг: Вид. Р. А. Козлов. 2019. 122 с.
16. Воробей О.В. Словник термінів техніко-криміналістичного дослідження документів Київ: Нац. акад. внутр. справ України, 2005. 40 с.
17. Галаган В.І., Басиста І.В. Процесуальний порядок і тактика пред'явлення для впізнання поза візуальним спостереженням того, кого впізнають: монографія. Київ: КНУВС, 2007. 236 с.
18. Гарасимів О. І., Дуфенюк О. М., Захарова О. В. Методика розслідування окремих видів злочинів: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 312 с.
19. Горох О. П., Галаган В.І., Удовенко Ж. В. Розслідування корупційних правопорушень: курс. Київ, 2019. 24 с. URL: <https://acrec.org.ua/wp-content/uploads/2020/01/course47.pdf>
20. Гресь Ю.О., Динту В.А. Технологія прийняття тактичного рішення: проблемні питання. Підприємництво, господарство і право. 2019. Вип. 11. С. 350-354.
21. Дактилоскопичні дослідження : навч. посіб. Київ: КНТ, 2010. 208 с.
22. Динту В.А., Дикий О.В. Місце «злочинної діяльності» в понятійно-категоріальному апараті криміналістики. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. Вип. 6. С. 176 - 178.
23. Домашенко О. М. Тактичні помилки у слідчій діяльності : монографія. Харків : Апостіль, 2019. 168 с.
24. Дрозд В.Ю., Чаплинський К.О. Методика розслідування крадіжок з автотранспортних засобів: проблеми теорії та практики : монографія. Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. 306 с.
25. Єфімов М.М. Методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень : підруч. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2022. 271 с.
26. Жалдак І. А. Актуальні питання тактики одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Вип. 1. С. 304–311.
27. Журавель В.А. Загальна теорія криміналістики: генеза та сучасний стан: монографія. Харків: Право, 2021. 448 с.

28. Загородній В.Є., Супруновський А.І., Єлховський І.В., Загородній І.В., Чіпко Н.В., Бойко-Джумеля В.І. Автоматизоване робоче місце слідчого, детектива та процесуального керівника (прокурора): навчально-методичний посібник. Одеса: Фенікс, 2019. 150 с.
29. Затенацький Д. В. Ідеальні сліди в криміналістиці (техніко-криміналістичні та тактичні прийоми їх актуалізації): монографія / за ред. проф. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2010. 160 с.
30. Калімбет І. Л. Розслідування групових корисливо-насиленницьких злочинів неповнолітніх: монографія. Одеса : Фенікс, 2019. 216 с.
31. Качурін С.Г. Тактика проведення судово-почеркознавчої експертизи. Автореф. дис... канд. юрид. наук. Одеса, 2006. С.9-10
32. Кимлик Н. В. Розслідування корупційних правопорушень у кримінальному процесі України: монографія / Н. В. Кимлик, Р. В. Кимлик, Н. А. Жерж. Ірпінь : Вид-во Нац. ун-ту ДПС України, 2014. 205 с.
33. Кобзар О. Ф., К.О. Чаплинський. Методика розслідування та попередження кишенькових крадіжок : навч. посіб.: ДДУВС, 2018. 161 с.
34. Кобилянський О.Л., Кофанов А.В. Фотографічна фіксація перебігу та результатів слідчих (розшукових) дій: методичні рекомендації. Київ : УкрДГРІ, 2012. 64 с.
35. Когутич І.І. Проблеми методології криміналістики та інших її складових частин: навчальний посібник. Тернопіль – Львів: Підручники і посібники, 2016. 220 с.
36. Колесник В.А., Гора І. В. Криміналістика в протидії незаконному використанню вибухових пристроїв, вогнепальної зброї та обігу наркотиків: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 400 с.
37. Колодіна А.С. Екстраполяція принципів окремих методик розслідування у слідчу діяльність. Підприємництво, господарство і право. Науково практичний господарсько-правовий журнал - 2019. Вип. 11. С. 355-361.
38. Колодіна А.С. Принципи криміналістичної методики у діяльності з розслідування злочинів: монографія / за наук.ред. В.В. Тіщенко. Одеса: «Юридична література», 2022. 176 с.
39. Комаринська Ю.Б. Розслідування навмисних вбивств, замаскованих під нещасний випадок або самогубство на залізничному транспорті: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 124 с.
40. Комаха В. О. Тактичні особливості попереднього дослідження криміналістичних об'єктів та призначення судових експертиз : монографія. Вінниця : Держ. картогр. фабрика, 2006. 736 с.
41. Комаха, В.О. Тактичні особливості проведення слідчого огляду : монографія. Ізмаїл : СМІЛ, 2006. 210 с.
42. Копча В.В., Копча Н.В. Криміналістична техніка, тактика і методика : навчальний посібник. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 286 с.
43. Корж В.П. Огляд місця події: процесуальні підстави, особливості тактики, криміналістичні рекомендації : наук.-практ. посіб. для слідчих, прокурорів, поліцейських патрул. та кримін, поліції. 2-ге вид. Харків : Золоті сторінки, 2019. 224 с.
44. Костенко М. В. Вбивства на замовлення: криміналістична характеристика: монографія / за ред. В. О. Коновалової. Харків: Вид. СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2006. 160 с.
45. Кофанов А. В., Арешонков В. В. Бойова, мисливська та багатоцільова гладкоствольна вогнепальна зброя: довідник / за ред. Ю. Ю. Орлова. Київ: «Три К», 2011. 169 с.
46. Кофанов А., Волошин О., Літвінова О. Трасологічні дослідження : курс лекцій. Київ: Київ. нац. ун-т внутр. справ. 2010. 304 с.
47. Кофанов А.В., Кобилянський О.Л., Арешонков В.В. Судово-балістичні дослідження. Курс лекцій / За ред. П.Д. Біленчука. Київ: УкрДГРІ, 2015. 278 с.

48. Кофанов А.В., Кофанова О.С. Криміналістичне дослідження вогнепальної зброї, патронів та слідів пострілу (судова балістика): практикум. Київ: УкрДГРІ, 2018. 100 с.
49. Криміналістична тактика: навч. посіб. / за ред. М. А. Погорецького та Д. Б. Сергєєвої. Київ: Алерта, 2016. 244 с.
50. Криміналістична техніка: навч. посібник / за ред. А.В. Кофанова. Київ: «КІЙ». 2006. 456 с.
51. Криміналістична фотографія та відеозапис (основи методики викладання): навч.-метод. посібник / С. Л. Ларін та ін. ; Донецький юридичний ін-т Луганського держ. ун-ту внутрішніх справ. Донецьк : ДЮІ ЛДУВС, 2007. 456 с.
52. Криміналістичне документознавство: Практ. посіб. / В. В. Бірюков, В. В. Коваленко, Т. П. Біркжова, К. М. Ковальов; За заг. ред. В. В. Бірюкова. Київ: Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2007. 332 с.
53. Криміналістичне забезпечення виявлення і розслідування злочинів : монографія / за ред. В.В. Тіщенко. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 430 с.
54. Кримінальний процес : навч. посібник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша [та ін.] ; НУ «Одеська юридична академія» [Електронне видання]. Одеса: Фенікс, 2020. 582 с.
55. Лисиченко В. К., І. І. Когутич. Негативні обставини та їх значення в розслідуванні злочинів. Київ: ДІЯ, 2002. 182 с.
56. Мельник Р.В. Дослідження вогнепальної зброї, переробленої з макетів масогабаритних (ммг), та її сліди на кулях і гільзах: інформ-довідков. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2022. 32 с.
57. Мельник Р.В. Особливості судово-балістичної експертизи об'єктів, перероблених у вогнепальну зброю: науково-практ. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2022. 134 с.
58. Мельник Р.В. Теоретичні та практичні аспекти криміналістичного дослідження об'єктів, перероблених у вогнепальну зброю: монографія. Київ : «Центр учбової літератури», 2022. 186 с.
59. Мирошніченко Ю.М. Криміналістичне забезпечення судового провадження: теоретичні основи та прикладні аспекти /за ред. проф. А.Ф. Волобуєва. Ужгород: РІК-У, 2023. 456 с.
60. Нікітіна-Дудікова Г.Ю. Криміналістична методика розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості дітей: монографія. Вінниця: Твори, 2022. 624 с.
61. Огляд місця події при розслідуванні окремих видів злочинів: наук.- практич. посібник / за ред. Н. І. Клименко. Київ: Юрінком Інтер, 2005. 216 с.
62. Організована та економічна злочинність=Organised and financial crime : підручник / С. В. Ківалов, Б. М. Головкін, В. О. Туляков, Т. В. Мельничук, Л. І. Аркуша, В. І. Маркін, Д. Є. Крикливець ; за ред. В. О. Тулякова. Одеса : Національний університет "Одеська юридична академія", 2022. 292 с. DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.26025>
63. Основи методики розслідування організованої злочинної діяльності і проявів корупції: навч. посіб. / В. В. Тіщенко, Л. І. Аркуша, В. М. Плахотіна. Одеса : Фенікс, 2010. 286 с.
64. Патик Л.Л. Техніко-криміналістичне дослідження підробленого паспорта громадянина України: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 142 с.
65. Петков С. В., Журавльов Д. В., Дрозд Ю. Ю., Дрозд В. Г. Настільна книга слідчого/дознавача. Процесуальні дії у досудовому розслідуванні. Основні процесуальні документи. Київ: Вид-во ЦУЛ, 2021. 432 с.
66. Пиріг І. В., Бідняк Г.С. Використання спеціальних знань на досудовому розслідуванні: навч. посібник. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 140 с.

67. Подобний О. О. Оперативно-розшукова діяльність у виявленні та розслідуванні злочинів: теорія, історія і сучасна практика : навч.-метод. посібник. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 258 с.
68. Подобний О.О. Правові та організаційні засади боротьби з організованою злочинністю в Україні: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 209 с.
69. Пчеліна О.В. Теоретичні засади формування та реалізації методики розслідування злочинів у сфері службової діяльності: автореф. дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.09. Харків, 2017. 44 с.
70. Репчонок А.Ю. Доказування у кримінальних провадженнях про злочини у сфері економіки: дис. ... докт. філософії: спец. 081– Право. Харків, 2023. 219 с.
71. Репчонок А.Ю. Поняття, ознаки та класифікація злочинів у сфері економіки. *Держава і регіони*. 2020. № 2 (68). С.278-284.
72. Ріпенко А.І., Тіщенко В.В., Самойленко О.А., Белік Л.С. Судові експертизи у кримінальному провадженні: посібник. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 152 с.
73. Ролі Еванс, Боб Седдон, Йована Чарапіч Вибухові боєприпаси: посібник для України. 2-ге видання. Київ: Вид. дім «Професіонал», 2023. 224 с.
74. Саїнчин С. О. Організація і тактика розслідування дітовбивств : монографія. Одеса: ТЕС, 2014. 237 с.
75. Самойленко О. А. Слідча та слідчо-розшукова моделі типових ситуацій розслідування кримінального правопорушення. *Держава та регіони*. Серія: «Право». 2019. №1. С. 121-124.
76. Самойленко О.А. Інтернет-шахрайства в Україні: технології вчинення, шляхи протидії та запобігання / Internet fraud: technologies of performance, ways of counteraction and prevention *Scientific Journal «ScienceRise: Juridical Science»*. 2021. No 2(16). С. 65-70.
77. Сиводєд І. С. Теоретичні та організаційно-тактичні проблеми розслідування кримінальних правопорушень, які вчинені на окупованих територіях України: монографія. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 924 с.
78. Сотула О. С., Саїнчин О. С., Стрельцов Є. Л. Кримінально-правова характеристика та основи розслідування умисних вбивств : монографія. Херсон-Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 928 с.
79. Судова експертологія: курс лекцій для підготовки здобувачів освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 081 «Право» та 292 "Правоохоронна діяльність" / Тertiшник В. М., Варава В. В., Сачко О. В. / За заг. ред. д.ю.н, професора В. М. Тertiшника. Дніпро: ЛІРА, 2021 208 с.
<http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/5116/1/2%20.%20Тertiшник%20В.%20Судова%20%20Експертологія%20%20Курс%20лекцій.pdf>
80. Тактичний кримінальний аналіз: теорія і практика: навчальний посібник. Одеса: РВВ ОДУВС, 2019. 216 с.
81. Тіщенко В. В. Теоретичні і практичні основи методики розслідування злочинів : монографія. Одеса : Фенікс, 2007. 260 с.
82. Тіщенко В. В., Аркуша Л. І., Плахотіна В. М. Криміналістика: Навч.-метод. посіб. 4-е вид., випр. Одеса: Фенікс, 2013. 338 с.
83. Тіщенко В.В. Методика і тактика розслідування злочинів: навч.-метод. посібник / В.В. Тіщенко, О.П. Ващук, Ю.О. Гресь, А.С. Колодіна. 4-те доповн. видання. Одеса: Юридична література, 2019. 116 с.
84. Тіщенко В.В., Белік Л.С., Загородній В.Є. Тактико-психологічні засади слідчої та оперативно-розшукової діяльності: навч.-метод. посібник. Одеса : видавничий дім «Гельветика», 2019. 160 с.
85. Тіщенко В.В., Загородній В.Є., Гресь Ю.О. Теоретичні та методологічні основи криміналістики: навч.-метод. посібник. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 148 с.
86. Тіщенко В.В., Подобний О.О. Криміналістика: навчально-методичний посібник. Одеса: Видавництво «Юридика», 2022. 236 с.

87. Ткачук П. П., Чумакевич В. О., Дробан О. М., Федор Б. С., Євдокімов П. М. Боеприпаси: підручник. Київ: Вид. дім «СКІФ», 2023. 266 с.
88. Фунікова О.В. Теоретичні основи класифікації запитань у криміналістиці: монографія / за ред. проф. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2008. 144 с.
89. Халін О.В. Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: монографія. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 244 с.
90. Хижняк Є.С. Обставини, що підлягають доказуванню у справах про статеві злочини щодо неповнолітніх. *Актуальні проблеми політики** : зб. наук. праць. 2011. Вип. 43. С. 250-256.
91. Хижняк Є.С. Окремі аспекти зарубіжної практики протидії умисним убивствам підрозділами кримінальної поліції. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2021. №4 (95). С.257-275.
92. Цехан Д.М., Чумак С.П. Організаційно-тактичні особливості проведення огляду та обшуку під час розслідування. Правові новели. 2023. №19. С. 396-401.
93. Цільмак О.М., Користін О.Є., Заєць О.М. та ін. Сучасні методи досудового розслідування кримінальних правопорушень: підручник. Одеса: Фенікс, 2017. 352 с.
94. Чернов О.В. Тактика, стратегія та особливості допиту свідків на початковому етапі розслідування умисних вбивств працівників правоохоронних органів, вчинених у зв'язку із виконанням службових обов'язків. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2023. №3. С.221-227.
95. Шведова, О. В. Дактилоскопічні дослідження : навч. посібник : рекомендовано МОН України. Київ : КНТ, 2010. 208 с.
96. Шевчук В. М. Тактичні операції у криміналістиці: теоретичні засади формування та практика реалізації : монографія. Харків : Апостиль, 2013. 440 с.
97. Шевчук В.М. Криміналістика: традиції, новації, перспективи: добірка наук. праць. Харків: Право, 2020. 1280 с.
98. Шепітько В. Ю. Криміналістична тактика. Системно-структурний аналіз: монографія. Харків: Харків юридичний, 2007. 431 с.
99. Щур Б.В. Теоретичні основи формування та застосування криміналістичних методик: монографія. Харків: Харків юридичний, 2010. 319 с.
100. Юсупов В.В. Криміналістика в Україні у XX-XXI століттях: монографія. Київ: ФОП Маслаков, 2019. 556 с. Юхно О.О. Запобігання, розкриття і розслідування органами внутрішніх справ вбивств та згвалтувань : практичний посібник. Одеса : ОДУВС, 2009. 365 с.

Ресурси відкритого доступу

1. <http://dspace.onua.edu.ua> – eNUOLAIR – депозитарій (архів) НУ ОЮА.
2. <http://lib.onua.edu.ua> – Сайт Наукової бібліотеки Національного університету «Одеська юридична академія».
3. <http://www.nbu.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.
4. <https://reyestr.court.gov.ua/> – Єдиний державний реєстр судових рішень
5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/b19> – Офіційний вісник України.
6. <https://www.rada.gov.ua/> – Офіційний портал Верховної Ради України (законодавство).
7. https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/ – Сайт Верховного Суду.
8. <https://mvs.gov.ua/> – Сайт Міністерства внутрішніх справ України.
9. <https://minjust.gov.ua/> – Сайт Міністерства юстиції України.
10. <https://nabu.gov.ua> – Сайт Національного антикорупційного бюро України.
11. <https://www.npu.gov.ua/> – Сайт Національної поліції України.
12. <https://www.gp.gov.ua> – Сайт Офісу Генерального прокурора України.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

*Лариса Ігорівна Аркуша
Юлія Олегівна Гресь
Анна Сергіївна Колодіна
Олексій Олександрович Паламарчук*

КРИМІНАЛІСТИЧНА ТЕХНІКА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для підготовки до практичних занять здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра на факультеті прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) у Національному університеті «Одеська юридична академія» в галузі знань К «Безпека та оборона» за спеціальністю К9 «Правоохоронна діяльність»

Електронне видання

В авторській редакції

Ум-друк. арк.